

İÇİNDEKİLER

Gümüş Şimşek	7
Sarı Surat	46
Borsa Kâtibi	76
Gloria Scott	104
Musgrave Ayini	134
Reigate Bilmeçesi	161
Çarpık Adam	188
Kayıtlı Hasta	214
Yunan Tercüman	243
Deniz Antlaşması	271
Son Vaka	322

Gümmüş Şimşek

“Korkarım Watson, gitmem gerekecek” dedi Holmes, bir sabah birlikte kahvaltımızı yaptığımız sırada.

“Gitmek mi? Nereye?”

“Dartmoor’a, King’s Pyland’a.”

Buna şaşırmamıştım. Çünkü günlerdir İngiltere’nin bir ucundan diğer ucuna herkesin dilindeki bu olağanüstü vaka-ya hâlâ nasıl karışmamış olduğunu merak ediyordum. Gün boyunca, çenesi göğsüne dayalı, çatık kaşlarıyla sürekli odanın içinde bir ileri bir geri durmadan yürümüş, piposunu devamlı en güçlü siyah tütünülle doldurup boşaltmış ve ona yöneltmiş olduğum herhangi bir soruya ya da bir söze karşı tamamen kayıtsız kalmıştı. Haber ajansımızın göndermiş olduğu günlük gazetelerin hepsini sadece gözden geçirerek bir köşeye atmıştı. Hâlâ sessizliğini korumaya devam ediyor olsa da dostumun aklından geçenlerin ne olduğunu gayet iyi biliyordum. Şu anda aklında kamuoyuna açıklanmış ve onun analiz gücüne meydan okuyabilecek önemli bir mesele vardı, Wessex Kupası’nın favori atı ortadan kaybolmuş, atın antrenörü trajik bir cinayete kurban gitmişti. Bu nedenle de olayın gerçekleştiği yere giderek bir an evvel araştırmaya başlamasını dört gözle bekliyordum.

“Şayet seni rahatsız etmeyeceksem, ben de seninle gelmek isterim” dedim.

“Sevgili Watson, gelirsen bana büyük bir iyilik etmiş olursun. Bu vakada öylesine eşsiz hususlar var ki sana zamanını boşa harcamayacağının teminatını verebilirim. Sanırım hemen çıkarsak, Paddington’dan kalkacak trene yetişecek kadar zamanımız olacaktır, meseleyle ilgili ayrıntıları yolculuğumuz esnasında seninle paylaşırım. Şu mükemmel dürbününü de yanına alırsan çok sevinirim.”

Ve böylece bir saat kadar sonra kendimi Exeter yolunda birinci sınıf vagonun köşesinde oturur halde buldum, Sherlock Holmes genellikle yolculukları esnasında kullandığı şapkasının çevrelediği keskin ve hevesli yüz hatlarıyla çoktan Paddington’dan tedarik ettiği yeni gazeteleri okumaya dalmıştı. Sonuncu gazeteyi de okuyup koltuğun altına sokmadan önce, Reading’i geride bırakmıştık ve tam bu sırada Holmes bana puro kutusunu uzattı.

“İyi gidiyoruz” dedi pencereden dışarıyı izlerken, göz ucuyla saatine baktı. “Şu anki hızımız saatte elli üç buçuk mil olmalı.”

“Çeyrek mil işaret direklerini fark etmedim” dedim ona.

“Ben de görmedim zaten. Ancak bu hatta telgraf direkleri altmış metre aralıklarla dikili olduğundan hesaplaması çok kolay. John Straker cinayeti ve Gümüş Şimşek’in ortadan kayboluşu hakkında bilgi sahibi olduğumu varsayıyorum?”

“Olayı sadece *Telegraph* ve *The Chronicle*’da yer aldığı şekliyle biliyorum.”

“Bu öyle bir vaka ki taze kanıtların elde edilmesinden ziyade, var olan detayların elenerek muhakeme sanatının kullanılmasını gerektiriyor. Yaşanan bu trajedi o kadar nadir,

eksiksiz ve o kadar çok kişi için kişisel öneme sahip ki, etrafımız sayısız tahmin, varsayım ve hipotezle çevrili. Burada en zor olan ise teorisyenlerin ve gazetecilerin süsleyerek abarttıkları açıklamalardan, yalnızca mutlak, yadsınamaz gerçeği ortaya çıkarabilmek. Kendimizi bu sağlam temeller üzerine oturtuktan sonra, asıl görevimiz, hangi çıkarımları elde edebileceğimizi ve tüm gizemin döndüğü özel noktaların neler olduğunu saptayabileceğimizi görmek. Salı akşamı hem atın sahibi Albay Ross'tan hem de davaya bakan Müfettiş Gregory'den onlara destek olmam için beni davet ettikleri birer telgraf aldım.”

“Salı akşamı mı?” diye haykırdım bir anda. “Ve bugün perşembe. Peki, neden dün yola çıkmadın ki?”

“Çünkü baltayı taşa vurduğum sevgili Watson. Korkarım ki böyle bir hataya, beni sadece senin anlattığın hikâyelerden tanıyan birçok kişinin düşünebileceğinden çok daha sık düşünüyorum. Gerçek şu ki İngiltere'deki en ünlü ve dikkat çekici atının bu kadar uzun süre saklanabileceğine inanmıyordum, özellikle de Dartmoor'un kuzeyinde yerleşimin bu denli seyrek olduğu bir bölgede. Dün saatlerce büyük bir umutla atı kaçıran kişinin bulunduğunu ve bu kişinin aynı zamanda John Straker'ın da katili olduğunu duymayı bekledim. Bununla birlikte, olayın üzerinden yeni bir gün daha geçip sadece genç Fitzroy Simpson'ın tutuklanmasının ötesinde hiçbir şey yapılmadığını tespit edince, artık daha fazla gecikmeden harekete geçmem gerektiğini hissettim. Ancak, her halükârda bazı yönlerden dünün boş geçmediğini de düşünüyorum.”

“Öyleyse aklında bir teori oluşturmuş olmalısın?”

“En azından vakanın temel gerçeklerini kavramış durumdayım. Hepsini sana sırasıyla açıklayacağım çünkü olay zincirini birisine anlatırken, insan her şeyi zihninde daha berrak görebiliyor, ayrıca başlangıç noktamızı açıklamazsam senden herhangi bir işbirliği beklemem de pek mümkün olmayacak.”

Holmes öne doğru eğilerek uzun sol elinin ince işaret-parmağıyla avucunun içine belirli noktaları işaret edip bizi bu yolculuğa sürükleyen olayların bir taslağını bana anlatırken, ben de koltuğumun yastığına yaslanmış, sakince hem onu dinliyor hem de puromu tütürüyordum.

“Gümüş Şimşek” dedi Holmes, “Isonomy soyundan geliyor ve kendisi gibi ünlü atası kadar parlak bir geçmişe sahip. Şu an beş yaşında ve şanslı sahibi Albay Ross’a çim alan koşullarda birçok ödül kazandırmış. Bu felaket yaşanana kadar da Wessex Kupası’nın bir numaralı favorisiymiş, ona oynanan bahisler bire üç veriyormuş. Halkın gözünde her zaman yarışın en gözdesi olduğundan ve bahisçilerini bugüne kadar hiç hayal kırıklığına uğratmadığından bu oranlara rağmen üzerinde inanılmaz yüksek meblağda paralar dönüyormuş. Bu nedenlere bağlı olarak, Gümüş Şimşek’in önümüzdeki salı günü bayrak indirildiğinde yarış alanında bulunmaması için elinden geleni yapacak çok sayıda insan olduğu da gayet açık.

Elbette bu gerçek, albayın King’s Pyland’da bulunan eğitim ahırındaki tarafından da biliniyordu. Favori atı ko- rumak için her türlü önlem alınmıştı. Atın eğitmeni John

Straker, tartıda ağır geldiği güne kadar Albay Ross'un atlarına binen eski bir jockeydi. Beş yıl boyunca jockey, sonrasında yedi yıl boyunca da eğitmen olarak albaya her zaman gayretli ve dürüst bir hizmetkâr olarak hizmet etmişti. Ahırların bulunduğu tesis sadece dört atın kalmasına olanak sağlayacak kadar küçük olduğundan, John Straker'ın emrinde çalışan üç çocuk varmış. Her gece bu gençlerden biri ahırda dururken, diğerleri tavan arasında uyuyorlarmış. Gençlerin üçü de mükemmel karaktere sahipmiş. Evli bir adam olan John Straker ahırlara yaklaşık iki yüz metre uzaklıktaki küçük bir villada yaşıyormuş. Çocukları yokmuş, onlara hizmet eden bir hizmetçileri varmış ve küçük evlerinde huzur içinde yaşayan bir çiftlermiş. Yaşadıkları kasabanın çevresi oldukça ıssızmış ancak kuzeyde yarım mil uzakta Tavistock müteahhitleri tarafından inşa edilmiş, saf Dartmoor havasının tadını çıkarmak isteyenlerin kullanımına sunulmuş küçük bir dizi villa sıralanıyordu. Tavistock ise bu kasabanın iki mil batısında yer alıyor ve yaklaşık iki mil boyunca uzanan fundalık arazinin ardında Lord Backwater'a ait olan ve Silas Brown tarafından yönetilen büyük Mapleton yetiştirme çiftliği bulunuyordu. Fundalığın diğer taraflarında vahşi doğadan ve etrafta dolaşan birkaç göçebe çingeneden başka yaşam yoktu. Bu felaketin gerçekleştiği geçen pazartesi gecesi de durum farklı değildi.

O akşam atlar her zamanki gibi talimlerini yapmış, suları içirilmiş ve ahırlar saat dokuzda kilitlenmiş. Gençlerden ikisi mutfakta yemeklerini yemek için yetiştiricinin evine gittiklerinde, üçüncü genç Ned Hunter nöbet tutmak için ahır-

da kalmış. Saat dokuzu birkaç dakika geçe, hizmetçi Edith Baxter baharatlı koyun etinden hazırlanmış akşam yemeğini Ned için ahıra götürmüştü. Ahırlarda çeşme bulunduğundan içecek herhangi bir şey vermemiş, nöbet tutan gençlerin görev esnasında başka bir şey içmeleri de zaten kesinlikle yasakmış. Hava çok karanlık olduğundan ve ahıra kadar çalılık bir araziden geçilmesi gerektiğinden, hizmetçi kız yanında bir lamba taşıyormuş.

Ahırlara otuz metre kala, karanlığın içinden bir adam ortaya çıkarak Edith Baxter'a durmasını söylemiş. Adam lambanın aydınlattığı sarı ışık çemberinin içine adım attığında, hizmetçi kız onun kareli kumaştan, gri yünlü bir takım elbise giydiğini açıkça görebilmiş. Ayağında tozluklar varmış ve elinde ağır topuzlu bir baston tutuyormuş. Ancak kızın en çok dikkatini çeken şey, adamın yüzünün aşırı solgun ve hareketlerinin fazlasıyla tedirgin olmasıymış. Hizmetçi kızın ifadesine göre adam otuzundan aşağı değilmiş.

Kıza, 'Bana nerede olduğumu söyler misiniz?' diye sormuş. 'Lambanızın ışığını görmeden az önce, fundalıkların arasında uyumaya karar vermiştim.'

'King's Pyland eğitim ahırlarının yakınlarındasınız' diye cevap vermiş kız ona.

'Ah, gerçekten mi! Ne şans ama!' diye haykırmış adam. 'Sanırım orada her gece genç kâhyalardan biri kalıyor. Muhtemelen onun akşam yemeğini götürüyor olmalısınız. Şimdi belki de yeni bir elbise alacak kadar para kazanmak isteyebilirsiniz?' demiş adam hizmetçiye ve yeleğinin cebinden katlanmış bir parça beyaz kâğıt çıkarmış. 'Bu gece kâğı-

di o gence verecek olursanız, paranın satın alabileceği en güzel kıyafete sahip olacaksınız.'

Kız, adamın bu davranışından fazlasıyla korktuğu için, hemen oradan kaçmış ve her zaman yemeği bırakmaya alışık olduğu pencereye doğru ilerlemiş. Pencere çoktan açılmış ve Hunter içeride küçük masada oturuyormuş. Gence olan biteni anlattığı sırada, yabancı tekrar yanına gelmiş.

'İyi akşamlar' demiş pencereden içeri başını uzatarak. 'Seninle konuşmak istiyorum.' Hizmetçi kız, adam konuştuğu sırada kapalı olan avucunun içinde küçük kâğıt bir paket tuttuğunu gördüğüne yemin etmiş.

'Burada ne işiniz var?' diye sormuş genç kâhya.

'Cebine bir şeyler koymaya yetecek bir iş' diye cevap vermiş ona diğeri. 'Wessex Kupası'na katılacak iki atın var; Gümüş Şimşek ve Bayard. Bana doğru ipucunu ver, ben de senin kazanmanı sağlayayım. Koşu esnasında Bayard'ın ağırlığından dolayı geri kalacağı ve diğेरinin onu yüz metre farkla geçeceği, herkesin parasını ona basacağı doğru mu?'

'Sen de o lanet olası serserilerden birisin!' diye bağırmış genç kâhya. 'Şimdi sana King's Pyland'da senin gibilere ne yapıldığın göstereceğim.' Genç kâhya bunları söyledikten sonra yerinden fırlamış ve ahırın köşesinde bağlı duran köpeği salmaya gitmiş. Hizmetçi kız da daha fazla oyalanmadan oradan kaçıp eve dönmüş ancak koşarken arkasına dönüp baktığında adamın pencereden aşağıya doğru eğildiğini görmüş. Nerdeyse bir dakika sonra, Hunter av köpeği ile yenden ahırın önüne geldiğinde adam çoktan oradan ayrılmış

ve genç kâhya tüm binaların çevresini dolaşmasına rağmen, ondan kalan hiçbir ize rastlamamış.”

“Bir dakika” diye atıldım bu arada. “Genç kâhya köpekle birlikte dışarıda dolaşırken, ahırın kapısını kilitlememiş mi?”

“Mükemmel Watson, mükemmel!” diye mırıldandı dostum. “Bu önemli detay benim de aklımı çok kurcaladı ve meseleyi açıklığa kavuşturabilmek için dün Dartmoor’a özel bir telgraf çektim. Genç adam oradan çıkmadan önce kapıyı kilitlemiş. Bu arada, adamın eğildiğini söyledikleri pencere de bir insanın içeri girebileceği kadar büyük değilmiş.

Hunter diğer arkadaşlarının gelmesini beklediği sırada, Straker’a tüm olan biteni özetleyen bir not göndermiş. Straker, yaşanılanları duyduğu zaman fazlasıyla heyecanlanmış ancak meselenin gerçek önemini tam olarak kavrayamamış. Bu durum onu yine de fazlasıyla rahatsız ettiğinden uykusu kaçmış ve Bayan Straker gece saat birde kalktığında kocasını giyinirken görmüş. Karısının meraklı sorularına karşılık, Straker atlar için fazlasıyla endişelendiğinden uyuyamadığını, her şeyin yolunda olup olmadığından emin olmak için ahırları bizzat kontrol edeceğini söylemiş. Pencereye şiddetle vuran yağmur damlalarını duyan karısı, bu havada dışarı çıkmaması için kocasına yalvarmış fakat tüm ısrarlarına rağmen Straker onu dinlemeyerek büyük yağmurluğunu üzerine geçirip evden ayrılmış.

Bayan Straker sabah yedide uyandığında, kocasının hâlâ eve dönmediğini fark etmiş. Aceleyle üzerini değiştirerek hizmetçiyi çağırmış ve birlikte ahırlara doğru yola koyulmuşlar. Kapı açılmış; içeride bir sandalyede Hunter baygın

halde oturuyormuş, favori atın bulunduğu ahır boşmuş ve eğiticisinden hiçbir iz yokmuş.

Koşum odasının üstündeki samanlıkta uyuyan diğer iki genci hemen uyandırmışlar. Her iki genç de uykularının ağır olduğunu, bu yüzden gece boyunca hiçbir şey duymadıklarını söylemişler. Hunter, hâlâ ona verilmiş olan ağır ilaçların etkisinde gibi görüldüğünden, ondan hiçbir bilgi alamamışlar böylece iki kadın ve iki genç, Hunter'ı olduğu yerde uyurken bırakarak kayıp olan atı ve eğiticisini aramak için koşarak ahırdan ayrılmışlar.

Eğiticinin bir sebepten dolayı atı erken saatte egzersiz yaptırmak için ahırdan çıkardığını ümit ediyorlarmış fakat evin yakınlarında çevreye tamamen hâkim konumdaki bir tepeye çıktıklarında, kaybolan favori attan hiçbir iz görmemelerine karşılık, büyük bir trajedinin yaşandığını fark etmişler.

Ahırlardan yaklaşık dört buçuk mil uzakta, bir çalılığın üzerinde John Straker'ın yağmurluğunun sallandığını görmüşler. Hemen ötesinde de çalılıkların arasındaki bir çukurun dibinde talihsiz eğitmenin cansız bedenini tespit etmişler. Ağır bir silahtan aldığı darbeye adamın başı paramparça olmuş ve bacağına çok kesin bir aletle açıldığı belli olan düz ve uzun bir kesik varmış. Bununla birlikte, Straker'ın saldırıya karşı büyük bir mücadele verdiği de aşikârmiş çünkü sağ elinde sapına kadar kana bulanmış küçük bir bıçak tutuyormuş, sol elinde ise kırmızı, siyah ipek bir kravat varmış; hizmetçi bu kravatı bir gece önce ahırlara gelen yabancıнын boynunda gördüğünü söylemiş. Hunter kendine geldiğinin-